

Monumentnummer*: 532357

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 29 juli 2016
Kadaster deel/nr 82768/44

Woonplaats* Groenekan
Gemeente* De Bilt
Provincie* Utrecht

Kadastrale gemeente* Maartensdijk
Sectie* N
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1769

Omschrijving**

Cluster 35. Bomvrij gebouw E / verbruiksmagazijn.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

BOMVRIJ GEBOUW E / VERBRUIKSMAGAZIJN van het Fort Voordorp, als noordwestelijk van Kazerne A, op het (noord)westelijke bastion gelegen, aardgedekt, bomvrij bouwwerk. Een verbruiksmagazijn is een opslag voor munitie. Met de toename van de draagwijdte van het geschut, de kracht van de inslagen van projectielen en de explosieve kracht van (brisant)granaten werd het steeds moeilijker weerstand te bieden tegen beschietingen. Verzwaring van metselwerk, toepassing van schokabsorberende metselsystemen (onder meer door middel van bogen), flauwe hellingshoeken en gebogen of juist puntige vormen, gebruik van beton - en later van gewapend beton - in steeds zwaardere uitvoering, was een van de manieren om de vestingwerken bestand te houden tegen toenemende aanvalskracht. Bovendien was het aanbrengen van aarddekkingen een goed middel gebleken om de energie te absorberen of te dempen. Dit is de reden waarom vele gemetselde of betonnen werken van een aardlaag of een frontbescherming van zand of aarde zijn voorzien. Afhankelijk van de periode van ontstaan - en daarmee van de te verwachten inslagkracht van projectielen - werd van 'bomvrije gebouwen' gesproken, wanneer ze werden geacht bestand te zijn tegen een van tevoren bepaald aantal inslagen van zwaar kaliber. Bomvrij gebouw E maakt - gezien de oriëntatie van de zichtbare gevel (zuidwest) - deel uit van de oorspronkelijke, in 1869-1870, op het fort tot stand gekomen bouwwerken.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het BOMVRIJ GEBOUW E / VERBRUIKSMAGAZIJN van Fort Voordorp ligt ten noordwesten van gebouw A en is aan drie zijden aangeaard. De bakstenen voorgevel (zuidwest) is asymmetrisch van opzet met twee naar voren stekende aflopende vleugelmuren, waarvan de rechter haaks op de voorgevel en de linker in een hoek van 45 graden. De gevel bevat een rondboogvormige toegang, omgeven door een eveneens rondboogvormige strekkenlaag. Ter weerszijden zijn kleine, rechthoekige ventilatieopeningen met stalen luikjes aangebracht. De vleugelmuren zijn voorzien van vlechtingen en hebben hardstenen elementen.

Waardering

Het BOMVRIJ GEBOUW E / VERBRUIKSMAGAZIJN van Fort Voordorp is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een onderdeel van omstreeks 1870, als voorbeeld van een aardgedekt, bakstenen, bomvrij bouwwerk, daterend van de eerste bouwperiode van het fort.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het in verschijningsvorm de kenmerken vertoont die het toenmalige defensieve doel onderstrepen.

* Het onderdeel is tamelijk goed bewaard omdat het bouwwerk zich in vrijwel dezelfde toestand bevindt waarin het rond 1880 verkeerde en het nog authentieke en/of naar oorspronkelijke vorm uitgevoerde onderdelen en details kent.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bomvrij militair object

Functie